

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

31 Quæ excusent beneficiarium à Precibus horariis, & quæ non excusent.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

facere publicam professionem, & iurare se permanentes in Ecclesie Romanae obedientia. Idem debent facere prouisi in Ecclesia cathedrali de Canonatibus vel dignitatibus, non solum coram Ordinario, sed etiam coram Capitulo; alioquin non faciunt fructus suos, nec possessio ipsis suffragatur. Concilium dicta sess. 24. cap. 12.

DVBITATIO XXX.

Vtrum beneficiarj omnes teneantur ad preces canonicas.

¹⁶⁶ *Obligantur ad preces canonicas.* **R**espondeo, Beneficiarios regulariter ad preces canonicas obligari. est communis sententia Doctorum in c. 1. de celebr. Missarum, & patet ex cap. Quia per ambitiosam, de rescriptis, in 6. vbi Pontifex reprehendit quosdam beneficiarios, quod officium precum, propter quod beneficium datur, omittent: & ex Concilio Lateranen. sub Leone X. sess. 9. §. Statuimus; vbi priuantur fructibus, qui officium diuinum non dixerint. Ratio est, quia iure naturali quisque tenetur ad officium, propter quod beneficium datur: atqui omne beneficium Ecclesiasticum datur propter officium, in quo regulariter comprehenduntur preces canonicæ; vt patet ex communi sententia Doctorum, & praxi Ecclesie.

Dixi regulariter, quia sunt quedam beneficia, quæ ex sua institutione ad preces illas non adstringunt, sed ad aliquas alias; vt sunt quedam Præposituræ & aliqui Personatus & aliqua Præstimoniam, quæ non requirunt quotidie nisi Horas B. Virginis, vel 5. Pater noster & Aue Maria, vel semel Psalmum Miserere: His tamen exceptis, omne beneficium iure communi annexum habet onus horarum canonicarum. vide Nauar. de oratione cap. 7. num. 27. & 28. & in Enchirid. cap. 25. num. 103.

Petes, Ex quo tempore incipiunt obligari?

¹⁶⁷ *Quando incipit hæc obligatio.* **R**esp. Certum est non obligari à tempore præsentationis vel electionis; quia per hæc nondum habent dominium, seu ius in re. Nauar. cap. 7. De orat. nu. 29. docet eos obligari ab eo tempore, quo per collationem & acceptionem, vel per institutionem, aut confirmationem incipiunt habere ius in re, & beneficium incipit esse ipsorum: ex illo enim tempore debentur illis fructus, etiam si nondum possessionem acceperint. Ibidem refellit sententiam eorum, qui putant eos non teneri ante captam possessionem. Hæc sententia Nauarri est rationi & Iuri valde conformis.

Altera tamen, quod non teneantur ante captam possessionem, est probabilis, eamque tradit Flaminius Parisius Romanus lib. 1. de resignatione beneficiorum quaestione 9. num. 13. vbi dicit hanc opinionem esse veriorum, & crebriorem, & in praxi obseruari. Ratio esse videtur, quod sæpè ante initam possessionem ius sit incertum, & multis modis possit impediri, qui primum se produnt quando capienda est possessio. Crediderim tamen hanc sententiam non debere intelligi de iis, qui per inductionem differunt possessionem, vt Horas non recitent; sed solum de iis, per quos non stat quod minus eam capiant: quia fraus nemini debet patrocinari.

DVBITATIO XXXI.

Quæ excusent beneficiarium à precibus horarijs. & quæ non excusent.

Loquor de illis, qui non sunt in sacris Ordinibus.

¹⁶⁸ *Causæ excusantes à lectione horarum.* **R**espondeo Primò, Excusari eos, qui nec per se, nec per suos, vltos fructus percipiunt, nec percepturi sunt; si per eos tamen non steterit quod minus sint percepturi; vt docet Nauarrus supra, Caietanus v. Horarum canonicarum omisso, & alij Doctores communiter. neque enim beneficiarij ex sua vel Ecclesie intentione se obligant ad officium, nisi persoluantur eis stipendia sustentationis, propter quæ illam obligationem susceperunt. cessante enim stipendio ministri, cessat obligatio ministri.

Secundò, Probabile etiam est excusari eos, qui valde parum recipiunt; vt si beneficium sit adeò tenue vt non habeat supra octo aureos. Ita tenet Sotus lib. 10. quæst. 5. art. 3. quem sequuntur multi recentiores, & fatetur Nauar. supra cap. 7. n. 27. multos viros pios & doctos ita sentire: quamuis ipse cum plerisque contrarium teneat. Probatur Primò, Quia qui aliarum deseruit, de aliis viuere debet, iuxta Apostolum 1. Corinth. 9. ac proinde qui Ecclesie seruit, de eius prouentibus viuere debet: atqui beneficiarij Ecclesie seruiunt: ergo beneficium tribuere debet saltem bonam partem moderatæ sustentationis; alioquin non censetur viuere de Ecclesia. Hoc argumento probat Pontifex cap. Cum secundum Apostolum. 16. de præbendis, eos, qui ordinantur, debere alii ab Ecclesia. Secundò, Isti beneficiarij non obligantur ratione ordinis, vt suppono; sed tantum ratione mercedis, quam accipiunt: atqui non videtur rationabile, vt is, qui solum septem vel octo aureos accipit pro mercede, ad tantumdem obligetur, ad quantum qui centum. Tertio, Qui nihil accipit, ad nihil tenetur: ergo similiter qui parum, non tenebitur ad rotum. Quarto, Quia, vt ait Caietanus, v. Beneficiorum multiplicatio, beneficium adeò tenue vt non sufficiat ad sustentandum ministrum, non est beneficium, nisi imperfectè, cum non possit sana ratione institui vt vnum sit in vnus stipendium. quod confirmatur ex cap. Is cui. 19. de præbendis, in 6. vbi beneficium insufficientis habetur quasi non esset beneficium. Vnde mihi videtur probabile, eum non teneri ad quotidianum penium precum canonicarum, cuius beneficium est adeò tenue vt non suppediet bonam partem tenuis sustentationis, v. g. 15. vel 16. aureos. Sentio tamen, omnes qui aliquid percipiunt, aliquoties teneri per annum, v. g. festis & Dominicis, prout ratio dictauerit: non enim par est vt fructus aliquos percipiant, & numquam officium recitent; neque etiam vt ob tam exiguos fructus obligentur quotidie; sed vtendum *benignè*, & moderandum iuxta piam Ecclesie mentem.

Tertio, Non excusari beneficiarium à precibus primo & secundo anno, eò quod fructus beneficij horum annorum in quibusdam Ecclesiis debeantur fabricæ vel decessori mortuo, vt notat Nauarrus cap. 7. num. 30. rum, quia debetur ei dimidia pars fructuum, prout Ioannes XXII. de-

P p 2 clara-

claravit Extrauag. Suscepti, Ne sede vacante; tum quia potest deseruire & sustentationem Vicario debitam percipere; tum quia alterius anni fructus recipiet post mortem; alterius verò recipiet per totam vitam, nempe in eo, quod alioquin cum ceteris debuisset in fabricam impendere, quam ex fructibus suorum beneficiorum tenentur conseruare. nam quarta bonorum Ecclesiasticorum, quæ ex Canonum dispositione fabricæ erat assignanda in illis Ecclesiis, Canonicorum præbendis incorporata fuit, cum onere vt ex fructibus suarum præbendarum fabricam conseruarent. Vt autem se ab hoc onere liberarent, effecerunt vt quod tota vita per partes contribuendum erat, primo anno simul daretur: per quod non potuerunt efficere vt illo anno non diceretur officium. Neque credibile est, eam mentem S. Sanctitatis, si illud inuentum confirmavit, fuisse: non enim par est vt per talia compendia diuinum officium minuat.

171 *Sententia non improbabilis.*
Aduerte tamen, etsi hæc sententia omnino vera videatur; non videri improbabile, novos Canonicos non teneri pro anno fabricæ, si non est in eorum potestate vt aliquid ex eo recipiant. Ita enim in simili tenet Nauarrus de oratione cap.7. n.30. sicut enim à principio potuerunt beneficia cum hoc modo institui, vt primo vel secundo anno sint prouisis inutilia, fructibus eorum fabricæ applicatis; ita etiam longa consuetudine potuit id introduci: sic enim non videtur illis refundi postea quod tunc amittunt; quia nunquam habuerunt obligationem pro fabrica contribuendi.

Dixi, Si non est in eorum potestate vt aliquid recipiant: quia si residendo possunt recipere saltem ex distributionibus, quantum sufficit ad bonam partem sustentationis, non video quomodo possint excusari: cum per illos stet quò minus recipiant. Si enim velint munere suo fungi, recipient aliqua, etsi non omnia. nam distributiones ad fructus beneficiorum pertinent. Nisi fortè possint excusari per consuetudinem legitime præscriptam, de qua tamen debet constare.

172 *Adolescentes habentes altaria.*
Quartò, non videri excusandos eos, qui habent altaria vel cappellas, & cum non sint Sacerdotes, expendunt maiorem partem prouentuum in substitutum, qui Sacra faciat: est enim nonnullus abusus merito reformandus, quòd talia beneficia dentur adolescentibus. vnde non potest ceteri mens Ecclesiæ vt excusentur. deinde illa beneficia per se sufficiunt ad bonam partem sustentationis. quòd autem illi maiorem partem prouentuum cogantur aliis dare, est ex eo quòd ipsi sint inepti ad beneficii primariam functionem; quòd non debet eos excusare. Quia tamen passim est consuetudo vt talia dentur adolescentibus, tenferit aliquis non condemnandum, si quis cum illis aliqua moderatione causà studiorum vtendum patet. supposita enim illa consuetudine, non plus censetur beneficium suo possessori valere, quam quòd deducto stipendio Sacerdotis superest. Sed hæc res non est amplianda; nec putarim faciendum absque expresso vel tacito Pontificis consensu.

173 Quintò, Eos, qui sunt in possessione, non excusari ex eo quòd beneficium sit litigiosum, aut quòd fructus sint sequestrati, vel ab alio percipiuntur; si tamen probabile sit, ipsos in lite fore superiores, & fructus illos obtenturos. quòd si non sperant se pro illo tempore quidquam habituros, non tenentur.

Sextò, Non excusantur qui ideo nihil recipiunt, quòd non resideant, cum tamè possint: qui si residerent, essent recepturi saltem distributiones: quia per ipsos stat quòd non percipiant. secus si impediantur à residentia vel periculis hostium, vel alià causà quam ipsi non possunt tollere.

Pætes, Quid dicendum de adolescentibus, qui magna parentum auctoritate coguntur acceptare beneficium, cum tamen non habeant animum status Ecclesiastici, & statim dimitterent, si auderent?

174 *Adolescentes, qui coacti recipient beneficia.*
Respond. Teneri illos ad officium, si tamquam beneficiarij intendunt percipere commodum fructuum: quia tunc censentur satis consentire in acceptationem & retentionem beneficij & oneris annexi. si verò nolunt quidquam ex fructibus, non videntur teneri. ratio est, quia acceptatio illa & retentio beneficij est omnino coacta per metum reuerentialem, coniunctum cum minis vel importunitate parentum, qui in adolescentibus æquiparatur iusto & graui. hic autem sicut excusat à voto, etiam solemnè explicitè vel implicitè factò, vt infra cap.40. dubit. 2. dicitur; ita etiam ab obligatione preceum Canonicarum. Confirmatur, quia non est æquitati consentaneum vt ille cogatur ad preces illas, qui non cupit frui stipendio, & solum coactus recipit titulum beneficij. debet tamen iste habere animum resignandi quamprimùm commodè poterit, & restituendi fructus perceptos: non tamen amplius quàm ad ipsum peruenit. Imò si pater nomine filij perceperit, vt fieri solet, non videtur hic filius magis obligatus ad restitutionem, quàm ceteri heredes, quos pater suis bonis aluit. Sed primo loco tenebitur pater; & eo mortuo, omnes heredes pro rata. ille enim est causa iniuriæ, non filius. nec emolumentum censetur magis ad filium peruenisse, quàm ad alios, cum patens illum non minus teneretur alere quàm ceteros. non est ergo cur illi totum onus restitutionis imponatur. debet tamen filius ceteris illam obligationem patefacere.

Fructus à quo restituendi.

DVBITATIO XXXII.

Vtrum beneficiarij non recitantes preces Canonicas, teneantur ad restitutionem fructuum.

175 **R**espondeo, Omnes beneficiarios ad preces Canonicas adstrictos, saltem ex dispositione Iuris Canonici teneri ad restitutionem fructuum, si eas omiserint, idque pro rata omissionis. Probatur ex Concilio Lateran. sub Leone X. se ss.9. *Statuimus vt nemo beneficium curatum aut simplex habens, qui elapsis sex mensibus ab eius consecratione, sine legitimo impedimento officium diuinum recitare omiserit, pro tempore quo non recitauit, fructus suos faciat; imò eos impendere tamquam rem iniuste captam in fabricam Ecclesiæ aut eleemosynas pauperum teneatur.* Vtrum quia prædicta constitutio videtur quibusdam, inter quos Sotus lib.10. quaest. 5. art. 6. non fuisse recepta, vel potius quia non fuit satis ad praxim reducta, nec satis distinctè rem complexa, ideo à Pio V. fuit renouata, declarata & suppleta per quamdam Bullam, quam refert Nauarrus cap.2. num.122. ex qua

176 *Notandum Primò, Eum, qui habet beneficium cum*